

Fatalaul de Tudor Arghezi

Incadrarea in epoca literara.

-Curente si orientari literare. Receptari critice.-

Volumul arghezian aparut in 1931, intitulat Flori de mucigai, din care face parte si Fatalaul, a suscitat diverse reactii in randul criticii romanesti. George Calinescu spunea despre el: "Cu Flori de mucigai arta lui Arghezi se preface in asa fel incat, formal, putem afirma ca poezia argheziana autentica, lipsita de orice ecouri straine, aici incepe", afirmandu-i originalitatea. Perpessicius crede despre aceasta aparitie, in al doilea volum al Mentiiunilor critice ca ar fi "o anexa versificata a Portii negre", neputandu-i sesiza adevarata valoare, desi ii stabileste corect filiatile cu Les fleurs du mal ale lui Baudelaire. Mircea Scarlat considera Flori de mucigai drept "primul volum omogen imprimat de Tudor Arghezi", comparandu-l cu eterogenitatea Cuvintelor potrivite din 1927.

Desi volumul a fost cumva anuntat prin cateva poezii din Cuvinte potrivite - vezi Testament, aparitia sa consolideaza o noua estetica argheziana, estetica uratului. Prin tematica si, mai ales prin limbaj, explorand zone pana atunci necunoscute poeziei, volumul Flori de mucigai adera la modernitate. Arghezi creeaza aici o lume inspirata din mediul inchisorilor, dar care devine spatiu artistic, un univers imaginar iluminat de flacarile iadului si populat cu figuri cel putin stranii. Criticul Nicolae Manolescu respinge ideea oricarei abordari realiste a acestui volum: "Lumea florilor raului e un pur simbol, un taram inexistent, imaginat astfel din ratiuni estetice". Despre Fatalaul si alte "personaje" exclama edificator: "Este Fatalaul un hot si Tinca o femeie de rand? Nici barbat, nici femeie, de o frumusetate tainica, stranie, Fatalaul e un Sburator!".

Calinescu vede in Fatalaul - , "admiratia in fata frumusetii virile a unui Adonis de Vacaresti", in timp ce Mircea Scarlat il considera "un elogiu de tip clasic, intr-un limbaj insolent". Sburator sau doar Adonis de Vacaresti, Fatalaul ramane o figura emblematica a acestei lumi, misterios si straniu, inchegat parca din mituri si eresuri. Ceea ce ii este caracteristic, atat lui, cat si lumii din care vine, e granita, zona de mijloc. Lumea sa se afla undeva - "la mijloc de Bun si Rau", ca si Isarlicul lui Barbu - spune Manolescu, intre inchisoare si poveste, intre suavitate si vulgaritate, intre viata si moarte, intre masculin si feminin. Tema si semnificatia titlului

Termenul popular folosit in titlu ne trimite spre incertitudine, spre un amestec, nu tocmai clar, de femeie si de barbat, conducandu-ne la figura mitica a androgenului. Fie ca desemneaza hermafroditismul, fie o lipsa de virilitate in infatisare sau manifestari, termenul din titlu nu ofera prea multe indicii despre tema. Privita din acest punct de vedere, poezie e un elogiu al frumusetii pur si simplu, aducand atingeri mitului erotic, prin aluziile la Sburator: "Fata, de cum te-o vedea, / Ca din vant ramane grea". Aceasta lume decupata din Infern, acest univers damnat, in care gingasia se amesteca usor cu trivialul are nevoie de un portret ideal, care sa-i reflecte esenta si bogatia. si pentru ca ea este o lume rasturnata, o imagine pe dos a celei reale, filtrata estetic, si portretul ideal va fi unul rasturnat -Fatalaul este un Sburator "a l'envers", amestec fabulos de Fat-Frumos si de

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

zmeu, dar si de "strigoi de voievod". El nu e o fiinta reala, e rezultatul unei imperecheri ciudate, iar conceperea sa nu a fost una obisnuita, ci mai degraba diavoleasca - "O fi fost ma-ta vioara/ Trestie sau caprioara/ si-o fi prins in pantec plod/ De strigoi de voievod? / Ca din oamenii de rand / Nu te-ai zamislit nicicand/ ... Cine stie din ce smarc, / Morfolit de o copita/ De faptura negraita/ Cu coarne de gheata, / Cu coama de ceata, / Cu uger de omat- / Iese asa fel de fat".

-Elemente de structura si de compozitie-

Poemul contine trei strofe ample, inegale, versurile scurte alternand cu cele mai lungi, si trei versuri finale, scrise cu intentie ironica. Are un nucleu epic pronuntat si foloseste adresarea directa, ceea ce imprima textului un ritm accelerat si o forma personalizata. Se pot delimita doua planuri distincte - portretul propriu-zis si presupusa origine a "personajului". Incipitul este nonconformist, continand o formula familiara de adresare - "Ma, tu semeni a femeie". Limbajul apartine aici registrului colocvial si este socant in brutalitatea sa. Finalul aduce o rasturnare de situatie, specifica poeziei argheziene - e o coborare din fantastica lume a eresurilor si miturilor la ceea ce vrea eul poetic sa numeasca realitate, oricum alta decat cea reala. Aceasta coborare se realizeaza si la nivelul limbajului - se trece de la cel al povestilor, la cei colocvial si familiar: "Na! Tine o tigare". De fapt, finalul nu face altceva, decat sa ofere o alta explicatie originii Fatalaului, nu neaparat mai indreptatita decat cea anterioara - "Din atata imparechere si impreunare, / Tu ai iesit talhar de drumul mare".

-Procedee si mijloace artistice. Imagini si figuri de stil-

Pentru ca este un Sburator "pe dos", in portretul Fatalaului se face simtita ironia, prin care se parodiază clișeele poeziei populare: "Degetele ca viermusii, / Pielea: pielea corcodusii". Enumeratia pare figura de stil centrala a poeziei, folosita in alcatuirea portretului - "Solz de sticla-n unghie, / Ochiul tau injunghie, / Gura ta sub firisoare-i/ Pafta de margaritare". Metafora creeaza imagini interesante, care dau profunzime poemului, in ciuda materialitatii lor - "O fi fost ma-ta vioara, / Trestie sau caprioara/ si-o fi prins in pantec plod,' De strigoi de voievod?". Comparatiile completeaza evocarea acestei figuri fantastice: "Urechile, ca doi melci", "Ti-este mana/ Ca smantana". Epitetele sunt rare si se afla, in general, la granita cu metafora - "...picioare/ Domnisoare" sau "coama de ceata". Caracterul mitic al androgenului ilustreaza perfect aceasta faptura miraculoasa, careia i se adauga conotatii diabolice, avand efecte misterioase asupra muritorilor: "Caci pleoapa de ti-o ridici/ O ciupesti cu trei furnici". Formulare este, evident, malitioasa, ironia e si ea o parte importanta a portretului acesta, care, desi fantastic, nu-l prea poti lua in serios.

Imaginile folosite sunt predominant vizuale - "Coapsa lata, / Adancata", cu o singura exceptie, o imagine olfactiva, de o mare senzualitate, pe care o ascunde printr-un limbaj neprotocolar: "si-al dracului! - a miere/ si a tiparoase/ Hoitul tau miroase".

Frumusetea se gaseste aici, tocmai in ambiguitate, in incertitudine, ea nefiind una de tip traditional, E o frumusetate a neobisnuitului, ce se naste din trivial si grotesc, asa cum se intampla in tot volumul

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

Flori de mucigai, e o transformare ce tine clar de estetica uratului.

-Limbajul-

Modernitatea poemului nu tine numai de noutatea esteticii dezvoltate, dar si de limbajul folosit. Cuvintele si expresiile populare - "ramane grea" sau "muiere" alterneaza cu termeni poetici - "margaritare" sau "voievod" si formulari specifice stilului colocvial: argou - "hoit" si invectiva - "al dracului". Se observa o imbinare a stilului inalt sau cult cu stilul jos sau popular, aici intrand si celelalte registre.

-Versificatie-

Poemul are in cele trei strofe rima imperecheata, iar in ultimele trei versuri, monorima. Masura este variabila si nu are ritm .

-Modurile si timpurile verbale-

Timpul predominant este prezentul, sugerand consistenta si concretetea acestei lumi, a carei figura emblematica e Fatalaul. Singurul conjunctiv - "sa semene" nu reuseste sa faca din portret o proiectie, acesta pare inchegat sub ochii nostri, cu o prezenta ce-l impune ca real. Forma populara de trecut - "o fi fost" face si mai misterioasa originea acestei fiinte fabuloase.

-Concluzii-

Fatalaul arghezian este o replica originala a Sburatorului apartinandu-i lui Heliade-Radulescu. Dar conotatiile poemului nu se opresc aici, il putem considera o abordare moderna a mitului androgenului intr-o cheie ironica. Fatalaul se vrea un imn scandalos, menit sa socheze spiritele conformiste, propunand o delicioasa luare peste picior a canoanelor. Acest demers nu semnifica o preamarire a trivialitatii, descoperind adesea gingasii ascunse sub expresia de mahala .